

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/10/2024
Identifikačné číslo spisu:	6123470325
Dátum vydania rozhodnutia:	04.12.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6123470325.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v právnej veci navrhovateľky Fakultná nemocnica s poliklinikou J. A. Reimana Prešov, so sídlom Jána Hollého 14, 081 81 Prešov, IČO: 00 610 577, zastúpenej Advokátska kancelária GOGA a spol., s.r.o., so sídlom Kupeckého 4, 040 01 Košice, IČO: 36 863 947, proti oprávnenej v exekúcii BFF Central Europe s.r.o., so sídlom Mostová 2, 811 02 Bratislava, IČO: 44 414 315, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci Okresným súdom Banská Bystrica, takto

rozhodol:

Príslušným na konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je Mestský súd Bratislava IV.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica dňa 24. januára 2024 postúpil spis Mestskému súdu Bratislava III z dôvodu, že ide o spor vyvolaný exekučným konaním, ktoré sa začalo po 1. apríli 2017, keďže návrh na vykonanie exekúcie sp. zn. 40Ek/1784/2023 bol Okresnému súdu Banská Bystrica doručený dňa 13. júla 2023. Poukázal na to, že navrhovateľka sa domáha nariadenia neodkladného opatrenia z dôvodu postihnutia jej majetkových práv v rozpore s Exekučným poriadkom, keďže výkon exekúcie postihnutím pohľadávok na účtoch navrhovateľky (povinnej v exekúcii) by podľa jej názoru viedol k zastaveniu poskytovania zdravotnej starostlivosti. Prostredníctvom navrhovaného neodkladného opatrenia má podľa navrhovateľky dôjsť k zachovaniu poskytovania zdravotnej starostlivosti, a to až do doby, kým bude rozhodnuté o jej návrhu na vylúčenie vecí z exekúcie. Ďalej poukázal na závery uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici, z ktorých vyplýva, že ustanovenie § 44 ods. 4 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom od 1. apríla 2017 (ďalej aj „Exekučný poriadok“ alebo „EP“), podľa ktorého sa návrh na vylúčenie vecí z exekúcie podáva na všeobecnom súde povinného, je nepriamou novelizáciou ustanovenia § 20 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“). Ustanovenie § 44 ods. 4 EP, účinné od 1. apríla 2017, je vo vzťahu k CSP (ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016) neskoršou právnou úpravou,

preto v súlade s pravidlom *lex posterior derogat legi priori* sa ustanovenie § 20 písm. c) CSP na spory vyvolané exekučnými konaniami začatými po 1. apríli 2017 neaplikuje. Podľa názoru Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej aj „postupujúci súd“) je na konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia miestne príslušný všeobecný súd žalovaného podľa § 13 CSP ako súd, ktorý je miestne príslušný na konanie vo veci samej, t. j. na konanie o návrhu na vylúčenie veci z exekúcie.

2. Mestský súd Bratislava III s postúpením veci nesúhlasil a spis predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“) na rozhodnutie sporu o príslušnosť podľa § 43 ods. 2 CSP. V dôvodoch nesúhlasu uviedol, že v danej veci ide o konanie vyvolané exekučným konaním, ktoré prebieha na Okresnom súde Banská Bystrica, a teda ide o spor vyvolaný osobitnou povahou tohto konania podľa § 20 písm. c) CSP. Zdôraznil, že v predmetnej veci sa nejedná o žiadny zo sporov, na prejednanie a rozhodnutie, ktorého by bola daná kauzálna príslušnosť Mestského súdu Bratislava III podľa 22 písm. a) CSP (obchodnoprávne spory), § 23 písm. a) CSP (zmenkové spory), § 26 písm. a) CSP (spory z nekalosúťažného konania a autorskoprávne spory), § 28 CSP (spory týkajúce sa rozhodcovského konania) alebo § 29 CSP (spory z burzových obchodov). Osobitne pre založenie kauzálnej príslušnosti Mestského súdu Bratislava III podľa § 22 písm. a) CSP je nevyhnutné, aby bola naplnená kvalitatívna stránka pojmu obchodnoprávny spor, o ktorý ide vtedy, ak ide o spor podľa druhej časti zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OBZ“), prípadne o spor zo záväzkového vzťahu, ktorý možno podľa ustanovení § 261 a § 262 OBZ považovať za obchodný záväzkový vzťah. Zároveň platí, že ak hmotnoprávny, prípadne procesný predpis výslovne neustanovuje, že tú-ktorú vec treba považovať za vec obchodnú, potom v zásade platí, že takáto vec obchodnou nie je (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. ObdoV/23/2003 z 27. októbra 2004).

3. Najvyšší súd SR ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Mestskému súdu Bratislava III (§ 43 ods. 2 CSP), po preskúmaní okolností sporu o príslušnosť dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci je dôvodný. Nestotožnil sa však s názorom, že na konanie o predmetnom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je podľa § 20 písm. c) CSP výlučne miestne príslušný Okresný súd Banská Bystrica ako súd, na ktorom prebieha exekučné konanie, ak ide o spor vyvolaný osobitnou povahou tohto konania. Najvyšší súd SR súhlasí s názorom postupujúceho súdu, že ustanovenie § 20 písm. c) CSP nemožno aplikovať na spory vyvolané exekučnými konaniami začatými po 1. apríli 2017, t. j. tými, ktoré sa začali až po nadobudnutí účinnosti novely Exekučného poriadku, realizovanej zákonom č. 2/2017 Z. z. Nestotožňuje sa však s názorom, že na konanie o návrhu na nariadenie predmetného neodkladného opatrenia je príslušný súd, ktorý by bol príslušný na konanie vo veci samej, ktorým je v danom prípade súd určený v ustanovení § 44 ods. 4 EP.

4. Z obsahu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyplýva, že v exekučnom konaní, ktoré sa vedie na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 40Ek/1784/2023 vydal poverený súdny exekútor dňa 6. novembra 2023 upovedomenie o začatí exekúcie a ako spôsob vykonania exekúcie uviedol príkazanie pohľadávky z účtu v banke podľa § 94 a nasl. EP. V rovnaký deň vydal exekútor aj príkaz na začatie exekúcie príkazaním pohľadávky z účtu v banke podľa § 95 ods. 1 písm. a) EP, ktorý doručil Štátnej pokladnici, v ktorej má navrhovateľka (povinná) vedené svoje účty. V reakcii na uvedený príkaz na začatie exekúcie navrhovateľka (povinná) podala návrh na vylúčenie vecí z exekúcie podľa § 44 ods. 1 EP, ktorý odôvodnila tým, že peňažné prostriedky, ktoré sú vedené na účtoch v Štátnej pokladnici potrebuje na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich so zabezpečovaním zdravotnej starostlivosti a na zabezpečenie predmetu iných jej činností podľa § 61s ods. 1 písm. e) EP v spojení s § 91 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z. z.“). Poukázala tiež na to, že ako subjekt verejnej správy disponuje na účtoch v Štátnej pokladnici aj peňažnými prostriedkami zo štátneho rozpočtu a z rozpočtu Európskej únie, ktoré sú vylúčené z exekúcie podľa § 8 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Naliehavosť potreby úpravy pomerov prostredníctvom navrhovaného neodkladného opatrenia odôvodnila tým, že peňažné prostriedky, ktorými disponuje na účtoch v Štátnej pokladnici, sú chránené exekučnou imunitou podľa §

91 ods. 1 písm. f) zákona č. 578/2004 Z. z., čo však súdny exekútor pri výkone exekúcie vôbec nezohľadnil. Navrhovateľka síce podala návrh na vylúčenie vecí (peňažných prostriedkov z účtov v Štátnej pokladnici), avšak rozhodovanie o ňom môže trvať aj niekoľko rokov, najmä ak bude potrebné rozhodnúť až v samotnom konaní o vylúčení vecí z exekúcie. Riešenie videla v pozastavení vykonateľnosti exekučného titulu, na podklade ktorého je vedená predmetná exekúcia, a preto navrhla, aby súd pozastavil vykonateľnosť rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 22Cb/72/2019-1145 z 27. októbra 2021 a rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 5Cob/5/2022-1298 z 21. júna 2022, a to až do rozhodnutia o jej návrhu na vylúčenie vecí z exekúcie zo 14. novembra 2023 podľa § 44 ods. 1 EP.

5. Podľa § 12 ods. 2 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie v prvej inštancii je pre obvod Mestského súdu Bratislava IV miestne príslušný Mestský súd Bratislava IV.

6. Podľa § 13 CSP je na konanie v prvej inštancii miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

7. Podľa § 15 ods. 1 CSP je všeobecným súdom právnickej osoby súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

8. Podľa § 324 ods. 1 CSP pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

9. Podľa § 324 ods. 2 CSP je na konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia príslušný okresný súd.

10. Podľa § 44 ods. 1 EP právo k veci, ktoré nepripúšťa exekúciu, treba namietnuť u exekútora. Toto právo patrí tomu, kto zároveň tvrdí a preukáže, že mu patrí vlastnícke alebo iné právo k dotknutej veci vylučujúce exekúciu. Právo namietat' neprípustnosť exekúcie nepatrí dlžníkovi povinného vo vzťahu k pohľadávke povinného voči nemu. Námietať má na exekúciu vo vzťahu k dotknutej veci odkladný účinok. Na opakované námietky z tých istých dôvodov, o ktorých už bolo rozhodnuté, sa neprihliada.

11. Podľa § 44 ods. 4 EP, ak oprávnený na exekúcii postihujúcej namietanú vec trvá, súd na podnet exekútora vyzve osobu, ktorá právo podľa odseku 1 uplatnila, alebo oprávneného podľa toho, koho právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby do 30 dní od doručenia výzvy uplatnil právo na vylúčenie veci, alebo aby strpel vedenie exekúcie na vec, a to na všeobecnom súde žalovaného príslušnom podľa Civilného sporového poriadku, a túto skutočnosť exekútorovi osvedčil.

12. Podľa § 44 ods. 7 písm. a) EP ustanovenia odsekov 1 až 6 sa primerane použijú aj na prípady, ak tu je pochybnosť, či exekúcia postihuje veci alebo práva, ktoré sú vylúčené z exekúcie alebo nepodliehajú exekúcii podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

13. Podľa § 44 ods. 8 EP vecou sa na účely tohto ustanovenia podľa povahy rozumie aj právo alebo iná majetková hodnota.

14. Najvyšší súd SR poukazuje v prvom rade na to, že Civilný sporový poriadok v rámci špeciálnej úpravy neodkladných opatrení (prvý diel tretej hlavy CSP) zakotvuje iba vecnú príslušnosť okresných súdov na konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (§ 324 ods. 2 CSP). Slovné spojenie okresný súd, ktoré používa ustanovenie § 324 ods. 2 CSP je po nadobudnutí účinnosti tzv. reformy súdnej mapy (zákon č. 150/2022 Z. z. v znení zákona č. 398/2022 Z. z.) potrebné interpretovať tak, že sa ním rozumie aj kauzálna a miestne príslušný mestský súd so sídlom v Bratislave alebo Mestský súd Košice. Kým zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) v prvej vete § 74 ods. 2 normoval, že príslušný na nariadenie predbežného opatrenia je súd, ktorý je príslušný na konanie o veci, Civilný sporový poriadok žiadne také pravidlo neobsahuje, pričom predbežné opatrenia podľa OSP ani nemožno stotožňovať s neodkladnými opatreniami upravenými v CSP. Predbežné opatrenie bolo upravené v druhej hlave druhej časti OSP ako postup súdu pred začatím konania, čím bol zdôraznený

jeho dočasný charakter a predpokladalo sa, že po jeho nariadení bude nasledovať konanie vo veci samej. Logicky potom na konanie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia bol príslušný súd, ktorý bol príslušný na konanie vo veci samej. Pokiaľ ide o určenie iných druhov príslušnosti súdu na konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, t. j. kauzálnej, miestnej a funkčnej príslušnosti - podľa názoru Najvyššieho súdu SR - je potrebné vychádzať zo všeobecnej úpravy § 12 ods. 2 a nasl. CSP.

15. Ďalej Najvyšší súd SR poukazuje na to, že ustanovenie § 44 ods. 4 EP nemožno aplikovať už len z toho dôvodu, že procesný postup podľa § 44 EP je vylúčený v prípade, ak exekútor vedie exekúciu prikázaním pohľadávky z účtu v banke podľa § 94 a nasl. EP. Tento záver možno vyvodiť zo znenia tretej vety § 44 ods. 1 EP, podľa ktorej právo namietať neprípustnosť exekúcie (v zmysle tvrdiť, že mu patrí vlastnícke alebo iné právo k dotknutej veci vylučujúce exekúciu, pričom vecou sa na účely tohto ustanovenia rozumie aj právo alebo iná majetková hodnota) nepatrí dlžníkovi povinného vo vzťahu k pohľadávke povinného voči nemu. Toto pravidlo sa primerane aplikuje aj na prípady, ak vznikne pochybnosť, či exekúcia postihuje veci alebo práva, ktoré sú vylúčené z exekúcie alebo nepodliehajú exekúcii podľa Exekučného poriadku alebo podľa osobitných predpisov [§ 44 ods. 7 písm. a) EP]. Navrhovateľka svoj návrh na vylúčenie vecí (pohľadávok z účtu v banke) z exekúcie podala síce s poukazom na ustanovenie § 44 ods. 1 EP, avšak podľa obsahu sa jedná o námietku neprípustnosti exekúcie vznesenú povinnou podľa § 44 ods. 7 písm. a) EP. Namietať, že mu patrí vlastnícke alebo iné právo k veci, ktoré nepripúšťa exekúciu podľa § 44 ods. 1 EP, totiž môže len tretia osoba, odlišná od povinného aj oprávneného. Naproti tomu v prípadoch podľa § 44 ods. 7 písm. a) EP bude námietku neprípustnosti exekúcie (v zmysle tvrdenia, že určitá vec, právo, alebo iná majetková hodnota je vylúčená z exekúcie alebo exekúcii nepodlieha) vznášať u súdneho exekútora vždy povinný. Aj v takýchto prípadoch je však postup podľa § 44 EP možný len vtedy, ak sa exekúcia začala vykonávať predajom veci (práva alebo inej majetkovej hodnoty), ktorá (podľa tvrdení povinného) exekúcii nepodlieha (v podrobnostiach pozri komentár k § 44 EP kolektívu autorov Števček, M., Kotrecová, A., Tomašovič, M., Molnár, P. a kol. Exekučný poriadok. Komentár. 3. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2018).

16. Dokonca aj v prípade, ak by bol postup podľa § 44 EP v posudzovanom prípade možný, v čase podania námietky neprípustnosti exekúcie u súdneho exekútora podľa § 44 ods. 1 EP ešte nebude zrejmé, či sa nejaké sporové konanie vo veci samej uskutoční, vzhľadom na alternatívne spôsoby vybavenia námietky vyplývajúce z ustanovení § 44 ods. 3 a ods. 5 EP. Rovnako tak nebude zrejmé, ktorý subjekt (povinný alebo oprávnený) a na ktorý súd podá vylučovaciu žalobu, pretože podľa § 44 ods. 4 EP môže Okresný súd Banská Bystrica ako súd kauzálne príslušný na exekučné konanie podľa § 49 EP (ďalej len „exekučný súd“) vyzvať na podanie žaloby buď povinného alebo oprávneného podľa toho, koho právo sa javí ako menej pravdepodobné, pričom na konanie o takto podanej vylučovacej žalobe bude príslušný všeobecný súd žalovaného (§ 44 ods. 4 EP). To znamená, že len v prípade, ak by vylučovaciu žalobu na základe výzvy exekučného súdu podala povinná (navrhovateľka neodkladného opatrenia), bude na konanie príslušný všeobecný súd oprávnenej. Ak by exekučný súd na podanie vylučovacej žaloby vyzval oprávnenú, bude súdom príslušným na konanie o tejto žalobe naopak všeobecný súd povinnej (navrhovateľky).

17. Na základe uvedeného dospel Najvyšší súd SR k záveru, že pre určenie príslušného súdu na konanie o návrhu na nariadenie predmetného neodkladného opatrenia nemožno vychádzať zo špeciálnej úpravy § 44 ods. 4 EP, ale je potrebné aplikovať výlučne všeobecnú úpravu CSP. Pokiaľ ide o namietanú neprípustnosť Mestského súdu Bratislava III, Najvyšší súd SR súhlasí s tým, že nejde o taký druh sporu, na ktorého prejednanie a rozhodnutie by bola daná kauzálna príslušnosť tohto súdu, keďže nejde o obchodnoprávny spor (§ 22 CSP), zmenkový spor (§ 23 CSP), spor z nekalosúťažného konania a autorskoprávny spor (§ 26 CSP), spor týkajúci sa rozhodcovského konania (§ 28 CSP) a ani spor z burzových obchodov (§ 29 CSP). V posudzovanom prípade sa tak uplatní tzv. zostatková príslušnosť Mestského súdu Bratislava IV (§ 12 ods. 2 CSP), t. j. súdu, ktorý je zároveň všeobecným súdom právnickej osoby (obchodnej spoločnosti), proti ktorej návrh smeruje (§ 13 v spojení s § 15 ods. 1 CSP).

18. S poukazom na vyššie uvedené potom Najvyšší súd SR uzaviera, že nesúhlas Mestského súdu

Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica je dôvodný a na konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je príslušný Mestský súd Bratislava IV podľa § 12 ods. 2, § 13 a § 15 ods. 1 CSP.

19. Rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.